

Egészségügyi Szakmai Kollégium

Klinikai Szakpszichológia és Pszichoterapeuta Klinikai Szakpszichológus Tagozata

Kedves Kollégák!

Az elmúlt hónapokban az Egészségügyi Szakmai Kollégium egyik feladata a minimum feltételekről szóló 1/2012.sz EMMI rendelet módosításához kapcsolódott. 2012 november 15-én küldtük be javaslatunkat a rendelet végső változatára. Mivel számos torzított és téves információ terjedt el a köztudatban, ezért ezúton szeretnénk pontos tájékoztatást nyújtani a témában.

A Klinikai Szakpszichológia és Pszichoterapeuta Klinikai Szakpszichológus Tagozat az Egészségügyi Szakmai Kollégium részeként a minisztérium javaslattevő, véleményező és tanácsadó szakmai testülete. Működését jogszabály szabályozza: tevékenységi kötelezettségei közé tartozik a betegellátást és a klinikai szakpszichológiát érintő kérdések véleményezése, és az erre vonatkozó javaslatok megfogalmazása (12/2011. (III. 30.) NEFMI rendelet).

Az Egészségügyi Szakmai Kollégium rendelete 6§ (3) szerint: „A tagozat vezetője – a tagozat szakmai véleményének kialakításához – az érintett szakterülettel foglalkozó országos szakfelügyelő, az országos tisztifőgyógyszerész, az országos intézetek, az egészségügyi képzést, illetve szakképzést végző intézmények és a tanácsok szakmai véleményét kérheti, és koordinálja az adott szakmai kérdés egyeztetését.” A Tagozat eszerint járt el a 60/2003 ESzCsM szakmai minimumfeltételek módosításával kapcsolatos munkában is. A rendelet módosításán végzett munkában a Tagozat tanácskozott az MPT, és az MPÉE szervezetével is. A Tagozat munkájában a igyekezett kompromisszumokra törekedni, de maradtak vitás kérdések.

Szakmai minimumfeltételekről a Tagozat a véleményét / javaslatát a következő szakmai elvek alapján fogalmazta meg

1.A minimumfeltételekre vonatkozó rendelet az egészségügyben tevékenységet végző kollegákra vonatkozik, tehát nem egy általános pszichológus törvényen dolgoztunk, hanem az egészségügyi végzettséggel rendelkező szakpszichológusok számára készítettük el a rendeletre vonatkozó javaslatainkat. (Az oktatás területén és a munkapszichológiában is szükségesnek tartjuk a törvényi szabályozás megalkotását . Ebben a munkában fontos lehet az alkalmazott területek egyeztetése, a kompetenciák meghatározása és elkülönítése valamint a „szakmai minimumok” megfogalmazása, de mindezeket nem lehet a klinikai szakpszichológia szakterületének törvényességi szabályozásához rendelni. A pszichológia fejlődését, alkalmazásának térhódítását épp az jelenhetné, ha a szakterületek és szaktárcák szerinti differenciált törvényi szabályozás a többi szakterületen is kialakulna).

2. Vezető elvünk annak képviselője volt, hogy

- a) a klinikai szakpszichológusok minél szélesebb körben jussanak képzettségükhöz, szakmai tudásukhoz maradéktalanul illeszkedő állásokhoz. A Kollégium nevéből és feladataiból adódóan természetesen a klinikai szakpszichológusok szakmai érdekeit képviseli;
- b) a betegellátásban érvényesüljön az a szakmai színvonal, amit a klinikai szakpszichológiai tudás jelent;
- c) magánrendelésre engedélyt csak klinikai szakpszichológus kaphasson (épp a szakmánk védelmében)

3. A Tagozat rögzítette a rendeletben, hogy a klinikai szakpszichológus az egészségügy teljes területén kompetens szakember.

4. Az egészségügyben alapidplomával (MA diploma) is dolgozhatnak pszichológusok, az elnevezésük szakpszichológus *jelölt*. Az egészségügyben (hasonlóan az orvosi rendszerhez) szükséges a szakképzés megszerzése, a szakképzési rendeletben megfogalmazottakkal összhangban, mely szerint: "A szakképzés ideje alatt a jelölt egészségügyi tevékenységet a képzés során megszerezhető kompetenciák tekintetében szakmai felügyelet alatt végez". Tehát önálló munkát, pszichodiagnosztikát és pszichoterápiát szakpszichológus jelölt nem végezhet, csak szupervízió és klinikai szakpszichológus felügyelete mellett.

5. Önálló pszichológia szakmakódot az alapidplomával rendelkező pszichológus egészségügyi rendszerben ne kapjon. Szakmai érünk az, hogy az ÁNTSZ működési engedélyt önálló szakmakódokra ad ki. Így alapidplomás - szakmakód hiányában - nem kaphat működési engedélyt pl. magánrendelés nyitására. Ezzel a Tagozat azt a betegbiztonságot és minőségi ellátást megvalósító szakmai álláspontot képviseli, hogy magánrendelést csak szakpszichológus, vagyis megfelelő végzettséggel rendelkező kolléga végezzen. Ez nem akadályozza az alapidplomás pszichológust abban, hogy egyéni vállalkozóként szakmai tevékenységet végezzen, de az nem lehet egészségügyi (pszichodiagnosztika, pszichoterápia) tevékenység.

6. A Tagozat az orvosi Tagozatokkal együttműködve elérte, hogy a klinikai szakpszichológus és szakpszichológus jelölt működését a 105 orvosi szakma közül számos helyen minimumfeltételként rögzítse. Ennek eredményeként az 1/2012.sz. EMMI rendeletben összesen 75 helyen szerepel klinikai és mentálhigiénés pszichológus + pszichológus megjelölés is szerepel 28 helyen (osztályos klinikai pszichológiai megjelölések: felnőtt: 32, gyermek: 10 - összes:42; járóbeteg ellátásnál: felnőtt 20, gyermek 13 : összes:33). Ezzel a klinikai szakpszichológusok korábban soha nem tapasztalt teret és szakmai önállóságot nyertek az egészségügyben s ezáltal biztosított a klinikai szakpszichológusok állásba kerülésének és a klinikai pszichológiai beavatkozások lejelentésének (azaz finanszírozásának) lehetősége szomatikus osztályokon is.

7. **Szakrendelés:** A rendelet szabályozza többek között a klinikai pszichológiai / pszichoterápiás szakrendelés (vagy magánrendelés) és szakambulancia minimumfeltételeit is, melyek a szakképzettségen túl a megfelelő fizikai környezetet és a pszichodiagnosztikai eszköztárból egy-egy tesztípust írnak elő. Ezek közül a szakember önállóan kiválaszthatja, melyiket használja. Az Eü. Tv. (1997) 89. § (1) b) szerint a járóbeteg-szakellátás körében a szakrendelés az egyszerűbb, a szakambulancia a komplexebb, fekvőbeteg ellátáshoz kapcsolódó ellátási forma, de mindenhol a finanszírozás alapja a beavatkozás. Mivel mind a szakmai protokoll előírja a kivizsgálást (pszichodiagnosztikát) a terápia előtt, és mert a finanszírozás az OEP által elismert beavatkozások, ill. pszichodiagnosztikai eljárások mentén történik, ezért a pszichodiagnosztikai eszközök alapvetően szükségesen a pszichoterápiás munkához (Ld bővebben: <http://semmelweis-egyetem.hu/klinikai-pszichologia/>)

Törvényi előírás, hogy az egészségügyi ellátás szektorsemleges vagyis azonos színvonalú kell, hogy legyen mindenhol (privát és állami szférában), Szakmánk elemi érdeke a szakmai színvonal megőrzése, épp, hogy ez védi meg a magánrendeléseket a sarlatánoktól és azoktól, akik a szakmai minimumot sem képesek nyújtani és ezt fogja ellenőrizni az ÁNTSZ.

Szakmakódok:

8. Az egészségügyben elsősorban szakpszichológusi végzettséggel dolgozzon pszichológus, hasonlóan az orvosi szakmákhoz. Ezzel a szakpszichológus azonos szakembernek tekintendő, mint a szakorvos. Önálló szakmakódot a (a szakorvosokhoz hasonlóan) szakpszichológia kapjon 7100 kóddal; az egyes szakvizsgák (felnőtt és gyermek klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia, neuropszichológia, alkalmazott egészségpszichológia) alkódokkal szerepeljenek. A klinikai szakpszichológia szakmakódja 7101; pszichoterapeuta klinikai szakpszichológus: 7104.

9. A Tagozat kérte a neuropszichológusok számára a 7105 kód bevezetését, a neuropszichológus szakpszichológusok alkalmazását lehetővé téve.

10.. Az a szakvizsga kaphat szakmakódot, ami létezik, nem létező szakemberekre nem lehet szakmakódot kérni. A Tagozat jelezte, hogy szükségesnek tartja az alkalmazott egészségpszichológusok számára szakmakód bevezetését majd akkor, ha már képződtek ilyen szakemberek. A Szakmai Kollégium ismeretei szerint az alkalmazott egészségpszichológia és a neuropszichológiai alapszakképzések egészségügyi(!) akkreditációja még nem történt meg, nem ismeri az alkalmazott egészségpszichológia szakképzés programját; nem ismeri a leendő egészségpszichológusok kompetenciáit; nem ismeri a klinikai szakpszichológusok és az egészségpszichológusok közötti kompetencia határok kérdését. Így nyilatkozni esetükre vonatkozóan bővebben nem tud.

Végezetül szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a klinikai szakpszichológia törvényes érdekvédelmi szervezete a MOK, ezért ilyen kérdésekkel oda lehet fordulni. (Az MPÉE olyan civil szervezet, amely valamennyi pszichológus érdekvédelmi szervezete). Tagozatunk elhatárolódik mindazon kezdeményezésektől, amelyek a klinikai szakpszichológia törvényességi és ezen belül tartalmi működésével nincsenek összhangban.

A Szakmai Kollégium Tagozatának és Tanácsának ebben a munkában részt vevő tagjai állásfoglalásukat a klinikai szakpszichológia iránti felelősségük, elkötelezettségük tudatában és legjobb szaktudásuk szerint fogalmazták meg.

Dr. Perczel Forintos Dóra .

Dr. Bugán Antal

Szabóné Dr. Kállai Klára

Klinikai Szakpszichológia és Pszichoterapeuta Klinikai Szakpszichológus Tagozat

Budapest, 2012. november 23.